

12/12/71
megválaszolatlan

Budapest, 1971. március 9.

194024-1031

Tisztelt Lukács elvtárs!

A következő problémával fordulok Önhez. Két évvel ezelőtt végeztem magyar-francia szakon, jelenleg a Tömegkommunikációs Kutatóközpontban vagyok kérdezőbiztos. Először az irodalom érdekelt, de mire belemélyedtem volna az esztétikába, foglalkoztatni kezdett az etika; mire beledolgoztam volna magam az etikába, érdekelni kezdett a filozófia, és így tovább, a szociológián keresztül a közgazdaságtanig. Tudom azt, hogy az érdeklődésem sorrendje logikai sorrend volt, és tudom azt is, hogy ezt az utat akkor is végig kell járnom passzívan, ha csak az esztétikával akarok foglalkozni aktívan; de nem tudom azt, hogy, ha mindegyik tudományágba bele akarok mélyedni bizonyos mértékben, melyikkel kell kezdenem.

Tudom azt, hogy Marx miért mélyítette el közgazdaságtanilag a filozófiai és a szociológiai nézeteit, és biztos vagyok abban, hogy Ön a politikai indítékokon túl azért alapozta meg esztétikailag a filozófiai nézeteit, mert az egyszerre magábanvaló, magáértvaló és számunkra való műalkotásban lehetett a legjobban tanulmányozni a filozófia alapvető problémáját, a szubjektum és az objektum ellentmondásos egységét, az azonosság és a nem-azonosság azonosságát. De nem tudom azt, hogy nekem, nem hivatásos, hanem műkedvelő módon, a szociológiából kell-e kiindulnom /erre jó alkalom kínálkoznék, mert most leszek szociológusgyakornok/, vagy, tekintve, hogy Marx a klasszikus kapitalizmusban élt és dolgozott, a közgazdaságtanból. Másképpen szólva, a magam részéről hogyan fogadjam meg azt a tanácsot, hogy vissza a klasszikusokhoz és előre az új jelenségek felé?

A problémámat még bonyolultabbá, már-már nevetségessé teszi az, hogy nemcsak azt nem tudom, hogy miből kell kiindulnom, hanem azt sem, hogy hova akarok megérkezni. A szakdolgozatomat La Rochefoucauld-ból irtam, és Heller elvtársnő "nagyon jó"-nak találta, de semmivel sem érzek nagyobb vagy kisebb kedvet az etika iránt, mint a többi társtudomány iránt. Ha megengedi, a lehető legrövidebben elmondom azt, hogy az esztétikából, az etikából és a filozófiából jelenleg mi érdekel a legjobban, hátha Ön megtalálja azt a csomópontot, ahonnan el kellene indulnom.

Esztétika:

- A népművészet, mint a bornirt teljesség művészete
- A népballada és a népmese realizmusa
- A paraszti kritikai realizmus lehetőségei /Móricz és a népi írók/
- A kritikai realizmus mint az öntudat művészete és a szocialista realizmus mint az öntudat öneszméletének művészete
- A modern kritikai realizmus és a szocialista realizmus

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

lehetőségei /a filozófikus, de "elvont" Thomas Mann, a "konkrét", de a filozófikus amerikai realizmus és a filozófikus és "konkrét" Gorkij/
A modern szocialista realizmus lehetőségei /a filozófikum konkretizálása Semprunnál, a konkrétum filozófikussá tétele Szolzsenyicinnél és Ajtmatovnál/

Etika:

A mindennapi élet és a történelmi lét "különbözösége", az etika fenomenológiai megalapozása La Rochefoucauld-nál - a mindennapi élet és a történelmi lét "azonossága", az etika ontológiai megalapozása Spinozánál

A katolikus etika dualizmusa, a magukban- és magukértvaló erények és a magukban- és magukértvaló bűnök számunkra- valóvá tétele az egyházi apparátus segítségével, a moralizálás és a pragmatizmus egysége

A protestáns etika dualizmusa, a magukban- és magukértvaló erények és a magukban- és magukértvaló bűnök számunkra- valóvá tétele a kiválasztottak és a ki nem választottak kategóriáinak segítségével, a pragmatizmus moralizáló kritikája

Filozófia:

A német polgárság gyengesége, a szubjektum és az objektum pusztá különbözösége Fichténél, a szubjektum és az objektum pusztá azonossága Hegelnél, a szubjektum és az objektum azonosságának és nem azonosságának azonossága Marxnál

A németországi kapitalista árútermelés fejletlensége, a munka és az elidegenedett munka, az objektíválódás és az elidegenedés, a szubjektum és az objektum azonosítása, a létező-szükségszerűvé tétele, a forradalom etatizálása, a módszer és a rendszer ellentéte Hegelnél.

Az angol politikai gazdaságtan, a munka és az elidegenedett munka, az objektíválódás és az elidegenedés megkülönböztetése Marxnál

Hegel materializmusa, a hegeli filozófia mint a szellem gyakorlatának filozófiája.

Tisztelettel:

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Lázár Gy
Lázár Gy

Budapest, XII.
Györi ut 14. IV. 3.